Királyok imádása, a hátoldalon apostolok

Szárnyasoltár mozgószárnyának részlete

Alkotó	Salzburgi mester
Készítés ideje	1450 körül
Anyag	fa
Technika	tempera, aranyozott
Méretek	magasság: 92 cm szélesség: 92 cm
Leltári szám	59.1056

Leírás

A táblakép nagyméretű szárnyasoltár mozgatható szárnyának részét képezte, ahol a Királyok imádását mutató jelenet az oltárszárny belső, a két apostol ábrázolása a külső oldal díszítéséhez tartozott. Mária kék ruhában, fején koronával a Dávid király palotájának romjaira épült istálló előtt ül. A korban már kissé divatjamúlt megoldással érzékeltetve a szereplők hierarchiáját, Mária alakja feltűnően nagyobb Józsefnél és a királyoknál. A legöregebb király mindkét kezével gyengéden tartja a felé forduló Gyermek jobb karját. Hasonló témájú ábrázolásokon az ajándék átadása áll a kompozíció középpontjában, amely általában Mária ölében vagy a háttérben, József előtt látható. Képünkön az ajándék azonban éppúgy hiányzik, ahogy az öreg király rendszerint Mária lábai elé helyezett koronája.
A három király elegáns szőrmével díszített brokát ruhát, divatos aranyöveket visel, öltözetük minden kétséget kizáróan a kor udvari környezetét idézi.
Az egykori hétköznapi oldal két apostol-alakja, illetve a kezükben tartott, a Credo egy-egy sorát mutató írásszalag arra utal, hogy az oltár csukott formájában a tizenkét apostolt vonultatta föl, a Hitvallás nekik tulajdonított mondataival. Az apostolok egykor kék (talán csillagmintás) háttér előtt álltak, amelyet azonban egy korai beavatkozás során szisztematikusan eltávolítottak.
A tábla mindkét oldalának stílusán megkérdőjelezhetetlenül érződik a 15. század második negyedét jellemző salzburgi festészet hatása. Az esztergomi tábla mestere talán még az. ún. Halleini mester és a Laufeni mester időszakában kezdte pályafutását, de már kétségkívül erős hatást gyakorolt rá a század közepének Conrad Laib által fémjelzett festészete is. A négyzetes táblaforma szintén meglehetősen elterjedt a kor osztrák festészetében.

Proveniencia

Ipolyi-gyűjtemény 101 (“101. Kettős kép, az előlapon a három szent király, a hátlapon két apostol alakja. Olajfestmény deszkán. XV. sz. német munka.” Lakatos-Balla 280)

Restaurálás

1934 Nikássy, 1970-80 (megkülönböztető retus)

Kiállítások

- 2014 Köln, Schnütgen Museum (Mythos, Kunst und Kult)
- 2015 St. Pölten (Meisterwerke aus dem Keresztény Museum)

Bibliográfia

• Wolfgang Huber (szerk.): Meisterwerke aus dem Keresztény Múzeum; kiáll.kat; Sankt Pölten 2015., 132 (Sarkadi Nagy)
• Die Heiligen Drei Könige. Mythos, Kunst und Kult. Hg. Manuela Beer u.a., Ausst. Kat. Museum Schütgen Köln, Köln 2014, 222 (Sarkadi Nagy).
• Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. Corvina, 190 (Végh J).
• Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum Régi Képtárának katalógusa. Budapest, 1975, Corvina, 23.
• Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára (Budapest, 1964. Akadémiai Kiadó), 154-155.
• Mojzer Miklós: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtárának útmutatója, Budapest, 1958,, 14-22.
• Magyarország műemléki topográfiája I. Esztergom 1. Esztergom műemlékei (összeállította: Genthon István; Budapest 1948), 23.